

శృంగారకీర్తనలు.

ఇది

నూజివీడుకాటాకా, పెదఆవటవల్లె

గ్రామకావురస్తుడు

ఆవటవల్లె గోపాలకృష్ణయ్యగారి

ద్వితీయ పుత్రుండగు

రామకృష్ణయ్యచే రచియింపబడి

చోకటింపబడినది.

మొదటికూర్పు 1,000 ప్రతులు.

1918.

నేను ముద్రాదారుకాల

మచిలీపట్నము

శుభమస్తు.

ఆవిష్కరణము

శ్రీ యోనమదల వేణుగోపాల స్వామిమీద శృంగార కీర్తనలు

కం॥ శ్రీకర దుక్తిణీపతియగు
శ్రీకృష్ణుని చరితమిపుడు చెప్పితివినుడీ
సాకల్య శాంతగుణుడగు
నా కరిరక్షకుడు నన్ను ననయము బోచుచు॥

చ॥ నలివిహారు లిద్దరును నన్నుతకానన చారులిద్దరున్
అరయగ విప్రులిద్ద రసహాయపరాక్రమ శాలులిద్దరున్
పాలతులదాయువా డొకడు భూమినిబుట్టినవా డొకండునీ
పలుపురితోడ బుట్టిన కృపాతతినాకు ప్రసన్నచయ్యెడిన్॥

బేహారు — ఆదితాళం.

గణనాథా నన్ను బోవరారా॥ గణ॥ గణనాథాయని ఘన
మగ బిలచుచు । విసయము తోడను వేడుచునుంటిని! ఘనతక్కినా
గజముఖుడవు నీ! గానముతోడను గారవించి॥ గణనాథా॥ ౨ ఏక
దంతని న్నెక్కువగానుడి! చిక్కజేసుకుని! సొక్కగ వేడుచు॥ మిక్కుట

4. శ్రీ యెనమదల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు.

విని | పల్కితే నెచాలానూకొని మాటిమాటికినిన్ను | మనమునానే
నిల్చి యుంటి|| తడవు|| ౫ కరుణయుంచవేమిరాశ్రీ | యెనమదలగో
పాలనేడు | ధరను నానాటపల్లె | వరరామకృష్ణానుత|| తడవు|| ౬

శుద్ధకాంభోజి — అట.

౧ పక్కావీడచితిరుగ | నెక్కువేమున్నాది | చక్కానినాసామి
చాలుచాలునురా|| చక్కదనమున కొలశిసేనా | సఖయలను విడనాడ
జాలక | యెక్కునముగా జూచినన్ను | అక్కరకు రాకుండజేయుట||
పక్కా|| ౨ అకూలుముడచీనె | నాశాలోనిచ్చితె | సాకారములుజెప్పి
చంకాలోనుంచీయు వంకదారిని బడియు వేగమె | పంకజాత్మలచెం
తజేరియు చంకనున్న విడియములు యాసఖయకొనగయు గూడుటేల
ను|| పక్కా|| ౩ గుట్టాగనీయందు | గురిబెట్టుకొనినేను కట్టాకునిల
బాడి | కనుమర్పాకుంటీని బట్టబయలుజేశినన్ను | పట్టణపు వనితాల
గూడి | దిట్టముగ రతికేళిసుఖములు | దేలుచుంటివదేమి దేవ|| పక్కా||
౪ పట్టాకుందామంటె | పశిబాలుడవుగావు | రట్టాకులోబాడి | రచ్చ
కెక్కెదావుఁ ఁట్టికంఠాలించు మన్నధ | బాణతెలులకు నోర్వకలను
పైట్టుబెట్టెద నడుగుదాటకు | వగలుబాగులుచు నుంటినేరిటు|| పక్కా||
౫ యెంచడరమానిన్ను | యెనమదలగోపాల| వంచానజేయుట| మం
చితనమటర| లంచగొండివటంచు దెలిశెను| రామకృష్ణదానపోష|
కొంచెమయినా మరువకనునా| శించి యుంటెనిటులజేయుట|| పక్కా||

కాంభోజి అటతాళం.

వయ్యారినాసామి | వస్తేపోజాలావు | యియ్యాడకరుణించి|
యింటికిబోరా|| యేర్పూమా యెరవచ్చి | పోజాలకుంటీవి| మజ్జానమా
దాలె| మల్లివత్తువుగాని|| ౨ యింటికివస్తేను | విడువజాలవునన్ను| ఇం
టవదలవునీవు| తంటాలువచ్చును|| ప|| ౩ వంటారిదానన | న్నొదలొక.

శ్రీ యెనమదల వేణుకో పాస్తాస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు. 5

యుంటేను । యింటిపొరుగువారు । అంటిల్లజేసేను॥ వ॥ ౪ ఎంతజెప్పినవిసపు । యెనమదలగోపాల । పంతామనీకిది । నుంతైనదయలేద॥ వ॥ ౫ ధరనునావటవల్లె వరరామకృష్ణుని । వరదూడనాతోటి । వాదమేలను సోరా॥ వ॥

౪

హిందూస్తానికాఫి — ఆట.

౧ పశిదాననునేను । పట్టరాకురనన్ను కనకనలాడేవు । పసలేదుపోపో॥ చనజెడిపోవును పట్టితెదేహము । కనపుబారినరీతి । మినమినజెడుతుంది॥ పసి॥ ౨ యెంతజెప్పినవిసపు । వింతాలుజేసేవు । కంతుకేళికిది । కలయనమయముగాదు॥ యింతాటవడలూమి । రంతుజేయకముందె । అత్తనూమలచాటు । అతివసనియెరగావ॥ పసి॥ ౩ వంటిరిదాననని । అంటరాకురనన్ను । కంటికేపసగాని । కసిగందునెరుగావతంటాలుబెట్టాకు తగదుతగదు తగదు । యింటికిబోనిమ్ము । విడువిడునాసామి॥ పసి॥ ౪ యెంతకయినతగుదు । నెనమదలగోపాల । అంతరంగమునీది । అలవిగాకున్నాది॥ సంతానమంచీత । నకలనద్దణవీల । సర్వలోకానాధ । చాలుచాలునులేరా॥ పసి॥ ౫ సోర్వజాలనుసుమ్మి । నొడలూము యీవేళ । పరిపారివిధముల । బ్రస్తుతించితినిన్ను । ధరనునావటవల్లె । వరరామకృష్ణుని । నిరత్తామునేలేటి । సేరాజనకనేళి॥ పసిదాన॥

౫

శంకరాభరణం — ఏకతాళం.

౧ యెందూకుర్రావైతివి । నాసామి । హిందూకు యెడమాయెనూ॥ సందకాడనేను సఖయానుబంపీతె । అందారిలోనుంకి । అతినానుపోమ్మాని॥ ౨ మాటాడసందూలేదా । నాసామి । పోట్లాడిపోతివిరా॥ పాటాలగంధీని । పక్కలొబెట్టాకు । మాటిమాటికిదాని । కూ

6 శ్రీ యెనమదల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు.

టాముజేయూచు॥ యెం॥ 3 యింట్లోపోరులేదుగా । నాసామి । వం
టారిగానుంటిగా॥ యింటికివస్తేను వెంటబడేనాని । కంటిఁగొకమాటైన
కానరాకుంటివి॥ యెం॥ కంటికివసలేదురా । నాసామి । వంటికిసుఖ
ములేదా॥ తుంటరినాసవతి॥ వెంటబెట్టుకూని । యింటనిల్చిన । న్నం
టకుండాజేసె॥ యెం॥ ౫ యెంతాటినాజాపురా । నాసామి । యెనమ
దలగోపాలుడా ॥ కంతుకేళిచాతో । కలయరమ్మంటేను । గుంటచిక్కు
లుబెట్టి । గునగునలాడేవు॥ యెం॥ ౬ అయ్యయ్యో యిదియేమిరా । నా
సామి । సయ్యాటలాడవేరా । కయ్యామరామక్క । ప్లయ్యాసుబ్రోచే
టి । వయ్యారిసామినా । వలపు దీర్చుటాకు॥ యెం॥ ౧౦

నాటకురంజ --- ఆట.

సామజయాసన । సామినిదేగదే । సరసిజనేత్రుని । సన్ననిస్తో
త్రుని । సా॥ ౧ నీరజనేత్రుని । నిల్కడ గనుగొని । నేరుపుతోడుతను
నెనకుబుట్ట గబల్కి॥ సా॥ ౨ పన్నగశాయనుడు । పక్కనలేకుంటే
కన్నులుమూతబడ । కున్నవనుచు బల్కి॥ సా॥ 3 సారసనేత్రుడు । సర
సములాడకుంటే । కలియరా నామది । చాలనెంజలియందే॥ సా॥ ౪
యెంతవలాపున । యెనమదలగోపాలుని । కంతుకేళికివేగ । కలయ
గోరితినని॥ సా॥ ౫ వసుధనావాటపల్లె । వరరామకృష్ణుని । వశమున
నుండును । వారిజనేత్రుని॥ సా॥ ౧౧

కాంబోజ --- ఆటతాళ.

౧ యిందారిలోనన్ను యీలాగుజేయూట । యిందిశేశానగు
నా॥ మందారగిరిధర । సుందారరూప గో । విందా ముకుందనా॥
పొందువిడచితిరుగ॥ యిందారి॥ ౨ నాసారిచారిలో । సన్ను విడనాడూ
ట న్యాయామె నీకీదిరా॥ కాసూకుకొరగాని వేసాలసవతులతో । బా
సాలుజేయూచు । బైసిమాలుచుండి॥ యిందారి॥ 3 కుందరదనలగూడి०

శ్రీ యెనమదల వేఱగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు. 7

గుసగుసలాడేవు | అందమా యెనటరా | మందయాసలయందు | ము
క్కు-పనుంచీయు | అందాములన్నీయా యతివలకుజూపుచు || యిం||
ర యడ-శేయుటాడగునా | యెనమదలగోపాల | యెంతాటిబాడావురా||
తడవుశేయదగునా | తాళజాలనుసామి | నడబాఝిమరయాల | జడి
కోర్వకుంటీరా|| యిందారి|| ౫ ధరనునావటపల్లె | వరరామకృష్ణాని|
వరదూడరావేలరా|| పరిపరివిధముల | బ్రస్తుతించితినిన్ను | కరుణాస
ముద్రసీ | కరుణానాపై నుంచు|| యిందారి|| ౧౨

నాటకురంజి — ఆటతాళం.

చక్కనిసామి | మక్కువదీర్చుమి | సాక్కితినేరా | పక్కకు
రారా|| చక్కని|| ౧ చుక్కలచేనికన్న | నెక్కువగానున్నావు | టక్కు
లనవటిసి | కెక్కువదాయెనా|| చ|| ౨ యెందరినెఱులూఁచి | యుండు
దువేరా | పొందువిడచియెడ | జెందెదవేరా|| చ|| 3 కానకయింటి
వి | కలువలరాయసి | కాకలకోర్వజాల | కన్నులబూడరా|| చ|| ౪
యెక్కుడిదానసుర | యెనమదలగోపాలసి | చక్కినిజేరిన | సఖియని
యెరుగవ|| చ|| ౫ ధరణిరారామకృష్ణ | వరదుఁడనిదయ | కరుణతో
నొసరియు | కమ్మనిముఠులిమ్ము|| చ|| ౧౩

కాంబోజ — ఆటతాళం.

౧ అక్కారొ సవతిన | స్నంతుకుండగజేశి | ప్రక్కానబెట్టినా
కు | పవళించియుండె|| చక్క నియెనమదల స్వామిగోపాలాడు | ని
క్కిచూడ కుంటే | యెవరిదానసెందు|| నిక్కముగనా పక్కవదలిచి|
యక్కసంబులుజెప్పినాపై | మక్కువలుతనుతీర్చుకొనినా | దిక్కునకు
రాకుండజేసెను|| అక్కారొ|| ౨ యెక్కువవలపించి | యామర్లని
య్యక | వక్కసాగిగడపా | తొక్కినియ్యకయుండె | టక్కులాడి
వడ్డ | యెక్కువేమున్నాది | అక్కారొయదారి | వంటియాడదిగాదా||

8 శ్రీ యెసమదల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు.

చక్కదనముకుతానె భువిలో | యెక్కు వనుచును నిక్కుచునునా | చ
క్కనయ్యనునాడుకాగిట | చక్కకుండగ జేసినహహ॥ అక్కారొ॥ 3
మందయానరొదాని | పొందూననున్నాడు | అందామునాకేల | అతి
వాచొజెప్పయూ మందూలచూరీది | మందులే శెనేమొ | కుందరదను
డునాపై | కృపలేకయున్నాడు॥ యెందరినిపురుషులను జూచిన | యిం
దిరేసునిబోలరిలలో | అందముకునాసిందినా సవతందనీయక | జేయు
చున్నది॥ అక్కారొ॥ ౪ వసుధనావటపల్లె వరరామకృష్ణుని | వసు
డైన శ్రీవేణుగోపాల నీతోటి॥ భాసురాంగిసీపై | ధ్యాసాతోనున్నా
ది | దోసకారినితోసి | వేశిరమ్మనుచు॥ బాసలును పది వేలుజేసిన
దోషములుతనకంట వని ని | ర్ద్రష్టియగు శ్రీశేషశయనుని | తోడ
దెల్పెడివారలెవరే॥ అక్కారొ॥ ౧౪

హిందుస్తానికాపి — ఆట.

యేడజూచినచెలి | ఆడానె యుంటాడు | యెడ్డెదానినినేనా॥
యెసమదలగోపాలు॥ ౧ మోటుజేసినన్ను | మోహనకాయాడు | దీ
టుగలేనాని | తిరిగిచూడడాయె॥ పాటీడప్పదగు నామేటిదొరై తేను
పడ్డచోటనుతాను | పడనాలెలేనాలె॥ యా॥ ౨ కొద్దిజేసినన్ను | వ
ద్దాకురాకుండా | రద్దిజేయుచునేపుడు | రచ్చాలొ బెట్టుచుండె॥ గద్దా
రినవతీని | గారావమునుజేసి | వద్దీజేయుచునన్ను | వల్లకయుగడీయు
యా॥ 3 చుల్కానజేతీయు | నూటిపోటిగనన్ను | పలచానమాటాలు
తరుచాడుచున్నాడు॥ అల్పుతనమేగాని | అపకీర్తిగాదాటె | వలపునిల్వ
కయుంటె | వల్లవేసుకొరాదా॥ యా॥ ౪ ధరలో నావటపల్లె | వర
రామకృష్ణుని | విరివీగబోచేటి | వెంకటరమణుని | పరిపారివి
ధముల | పార్థానజేసిన | కరిరాజవరదూడు | ఘడియైననిలునాడు॥
యా॥ ౧౫

శ్రీ యెనమదల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు. 9

నాటకురంజి — ఆట.

౧ కోమలాంగీ । కోపముయేలనే । కొమ్మనొవానికి॥ కో॥ కా
ముశరముల కోర్వజాలక । ఘడియనిల్వగ లేకయుంటిని । కాముకేళి
గలయుటకుయా । కమలనాభుని తోడిదేగదే॥ కోమ॥ ౨ సుందరాంగీ
యెందుకురాడే । మందరగిరిధరు । మాయలవాడే ॥ యిందుముఖినా
యండు దయయును । యిందిరేశున కేలలేదో । మందయాననా బొ
యియా । నందతనయుని తోడిదేగదే॥ కోమ॥ ౩ సారసాక్షి । యో
రునలేనే । సరగునబోయి । సామినిదేగదే॥ నీరజేక్షణు డిల్లుమరచి
యు । నింతులాతొ గలసిమెలశియు । సరససల్లాపంబులాడుచు । సఖి
యనాయిలు శరణామెనె॥ కోమ॥ ౪ పంకజాక్షి । పాపమిదేలనె । ప
క్కకురాడె । సాక్షితినేనె॥ సంకటములెడబాపెదొర యన । మదల
వేణుగోపబాలువా । మాంకమున బవల్లిండుచుండేటి । వనితనేసని
తోడితేగదే॥ కోమ॥ ౫ అక్కనొనాడె । పక్కకురాడె । చక్కనివా
డని । సాక్షెనెనామది । నిక్కముగ నావటాపల్లె । మక్కువతో శ్రీ
రామకృష్ణుని । చక్కగానేలేటి హరివా । దిక్కునకుతోడుకుని తేగదే
కోమలాంగీ ।

౧౬

తోడి — ఆదితాపం.

౧ భామినివేగబోయి । సామినితోడితేవె । నమ్మినచిన్నదనే ।
కొమ్మనొదెల్పితేవె॥ భా॥ ౨ నమ్మినదానిబాయ । నేరమునీదెయనె । క
మ్మనిముద్దులీయ । నమ్మిజేసితేవె॥ భా॥ ౩ పంచశరూడునన్ను । పంచ
నశేయబూని । కించనుబెట్టితూపు । పొంచిపొంచివేసె॥ భా॥ ౪ మం
చిదిగాదనే । యెనమదలగోపాలుతో । కొంచెపుపనికిది । చంచలమే
లననె॥ భా॥ ౫ ధరలోరామకృష్ణ । దాసునిబ్రోచిన । వరవేణుగో
పాలుని । వదలకతోడితేవె॥ భా॥

౧౭

బేహగ్ — ఆదితాళం.

౧ సరసీజాక్షితోడితేవే । పామినిటువేగమే । నీరాజేక్షణా
డునన్ను । నింజలీ నొందించెనే॥ సరసి॥ ౨ వారీజానాభూడునన్ను ।
వల్లీవల్లకయుంచెనే । పారిజాక్షిబోయినాడు । కోరికానెరవేర్చావే॥
సరసి॥ ౩ సుందరాంగినమ్మితినిను । నందకాడపోగదే । యిందిరేశుని
దెచ్చివేగ । పొందునాకొనగూర్చుమీ॥ సరసి॥ ౪ చిరివిగాశ్రీ యేన
మదల । వేణుగోపాబాలుని । కరములామొక్కితిని । కరుణించూ
మని దెల్పావే॥ సరసి॥ ౫ వసుధ నావటపల్లె రామ ? కృష్ణదాసునేలే
టి । వాసవాదినినుత్తడైన । శేషశాయిని దేగదే॥ సరసి॥ ౧౪

ఆనందభైరవి — ఆట.

౧ యింతీచామంతీపూ । బంతీలొవేగామే । యిందిరేశునిదే
గదే॥ సీతకరు డొడిగాయనభిసం । ఘాతములు గొడశేయచేలో । బా
తుడిశులనేయ కోవెల । కూతలేయచి కాకులాయెను॥ యింతీ॥ ౨
యిందుముఖీనాడు । పొందేడబాసేను । బోయివేగమెరాగదే॥ డెంత
మునువ్యధజేయుచున్నది । నొడలెమదనుని నదనుముందట । పదను
గాకటి చెదరియుదరము । నదురుచున్నది । నోర్వజాలను॥ యింతీ॥
౩ అప్పావేగమేబోయి । నొప్పుగయేనమదల । గోపబాలునిదేగదే
చప్పనను నీవెళ్లకుంటివ । చిక్కవునుప్రాణములునావిక । తప్పదికవే
వేగశ్రీయః । పతినితోడుకు వేగరాగదే॥ యింతీ॥ ౪ వసుధ నావట
పల్లె వరరామకృష్ణుని । గాచిరక్షించేటి । కమలనాభునితోటి । దోసి
లొగితినియునేనని । తోయజాక్షిరొదెచ్చినీనా । శేషశాయిని బా
సజేయి । చెలియనాయిలు జేరజేయవే॥ యింతీ॥ ౧౫

బేహగ్ — ఆదితాళం.

నీ పయిమోహము । నిలిపియున్నాదిరా । నిదురకంటానులేక
నిలచియున్నాదిరా॥ నీప॥ ౧ చూపుతీపూలునీపై । జూచుచున్నాదిరా

శ్రీ యెనమదల వేణుగోపాలస్వామివీధ శృంగారకీర్తనలు. 11

తేపతేపాకునిన్ను । దలచుచున్నాదిరా॥ నీ॥ 3 మందరగిరిధర । మరు
పులేకుండేరా । యిందువదాననీ । పొందూగోరేనురా॥ నీ॥ ౪ వాళి
గాశ్రీయేనమదల । వరవేణుగోపాలా । దాసులబోచేటి । దయ
యుంచమనెరా॥ నీ॥ ౫ ధరను నావాటపల్లె । వరరామకృష్ణనుత । పరి
పరివిధములా నీ । ప్రాపుగోరెనురా॥ నీ॥ ౨౦

వీళహరి — ఆట.

౧ యింటికిరానిచ్చునా । గోపాలూడ । వెంటబెట్టుకుందునా॥
తుంటారినానవతి । యింటబెట్టుకూని । కంటికిబడనీక । నంటకుండగ
జేసె॥ యి॥ ౨ వంటారిగానుందురా । మీరిద్దారు । జంటవదలక
యుందురా॥ సూటిపోటిగనాపై । మాటలేమైనాను । కూటముగలవేళ
తేగొగదెల్పాన॥ యి॥ 3 మింటనిలచుచున్నదా । నాకంటేను । కం
టికిపనయున్నదా॥ కొంటుడదివిడదీసి । వెంటబెట్టుకుంటే । వంటారిగా
నన్ను । వదలివేయుటదగున॥ ౪ కాపూరమిడవచ్చునా । యెనమదల
శ్రీ । గోపశాలకన్యాయమా॥ నాపై మోహముదీసి । నలినాయతా
క్షీయు । పాపముకొడిగట్టి । పల్కుకుండగజేసె॥ యి॥ ౫ కంటికిని
దరున్నదా । మీయిద్దరికి । జంటకుదిరియున్నదా॥ నీటుగా నావాట
పల్లె రామకృష్ణ । పాటలందిననీటు । నీటుగాడవు నిన్ను॥ యి॥ ౨౧

హిందుస్తానికాళి — ఆది,

౧ నానరినారిలో । నన్నువిడచుటలు । దోసములేదా॥ ధోర
దొరసీకును॥ నా॥ ౨ శాసలుజేసియు మోసముజేయుట । బేషుగయు
న్నదా । ప్రభోప్రభోసీకును॥ నా॥ 3 మానమునుంచెయు । మాటలు
లేనాయె । మంచెదానీకిది । మహామహారాజా॥ నా॥ ౪ ధరయెనమద

12 శ్రీ యెశమదల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు.

లలో విరివిగపెరిసిన | వరవేణుగోపాల | వైరమా | వైరమా || నా||
 గి భానురముగశ్రీ | రామకృష్ణకవి | దాసునిబ్రోచేటి | ధరధరసుత
 నను || నా||

౨౨

బేహగ్ — ఆట.

౧ మాటిమాటికిమా | యింటికిరాకు | మానారుజూచిన మ
 ర్యాదగాదు || మా|| ౨ నీటూగదిరిగేవు | నిందెపాలవుదు | మాటద
 క్కదునాపై | మోహముంచకురా || మా|| ౩ వెంటబడితిరిగేవు | యే
 మియాగడము | తంటాలుదెచ్చేవు | తగనినాడవురా || మా|| ౪ కోటి
 యిచ్చెదనాని | గూడుమనేవు | సాటివారువిన్న | సరసమేనటరా ||
 మా|| ౫ ధరయేన మదలాలో | దొరసాయియుండి | వరవేణుగోపాల
 పరువేసికటరా || మా|| ౬ రామకృష్ణాశ్చీత | రచ్చకెక్కుకురా | రద్దిచే
 టేగాని | వడ్డుపోపోర || మా||

౨౩

దరబారు — ఆట.

౧ నీరాజనాభూడు | జాడలేకున్నాడు | నిరజాత్యం పోగదె
 నిద్రకువేగ నింతిలోడితేగదే || నిండుపెన్నెల గాయుచున్నది | నిదుర
 కంటికి లేకయున్నది | పండుకుంటెనుమనసుమన్నధ | బాణవహ్నిని
 నుడుకుచున్నది || నీరా|| ౨ జాలితకనువక | మూలైనజూడడు | పాల
 బడితినానవే | యీలావడలుట మేలుగాదని దెల్పవే | యాలినొడలుట
 కూడదనిబహు | లాలనలతోజాలిపరచియు | మేలుగాశ్రి బాలకృ
 ష్ణులొ | చాలదెలిసియు తోడితేగదే || నీరా|| ౩ మెండుగా యెనమ
 దల || దండిగోపాలునితో | నండబాయదు యానవే | నినుజూడాఘడి
 యుండలేదు యానవే | కొండవేలుననెత్తిపట్టియు | కొటమన్నధ నుం
 దరాంగుతో | దండమర్పణ జేసెనని కో | దండపాణిని | తోడితేగదే ||

నీరా॥ ౪ ణ్మూరొనావాట । పల్లెరామకృ । ప్లవ్వనేలేటిసామిసి॥ ఉ
మ్మనబోయి ॥ తెమ్మ వేగమె భామిసి॥ కమ్మకొచ్చెను మరునిశరములు॥
అమ్మనేనిక నోర్వజాలను । నిమ్మదిగను మనవిజేసియు । యమ్మహీశుని
తోడితేగడె॥ నీరా॥ ౨౪

కమాచి — అట.

౧ యేలుమానిదెల్పుచెలి । యెసమదలగోపాలునీతో । పాల
బడితినానిదెల్పు । పణతిరోసివేగబోయి॥ యేలు॥ ౨ చాలచాలమాట
లూను । సఖయరోసన్నాడుచుండె । యాలతూలనాడెదాని । పాలజే
సుకుండినవతి॥ యేలు॥ ౩ బాతిమాలుచున్నదాని । పణతిరోసివేగదెల్పి
పాలబడ్డ పణతినెపుడు । నేలుజేయగూడదని॥ యేలు॥ ౪ బాలిలేదుగో
పాలు నొక । మాలిపోయి తోడితేవె । ఖాళిమాటలాడకను । కలశి
మెలసి పొమ్మనావె॥ యేలు॥ ౫ ధరనురామక్రష్ణునేతె । దాసపోష
కూడుచేప । గీరిశునితోడితేవె । తోయజాక్షివేగనీవు॥ యేలు॥ ౨౫

అతాణ — అటచాపుతాళం.

౧ వోర్వజాలనెక్కిమ్మ । యీనడతలకు । నిల్వజాలనెయమ్మ॥
కల్వనివ్వకనన్ను । కామూనిజనకూడు । కుల్కూచునవత్తితో । గున
గునలాడేతె॥ వోర్వ॥ ౨ బాలిలేదతనికి । చాలాగజూచీతి । బాలిక
మణిరోనా । బోలిలేకున్నాడు॥ యీలాగైతేనేను । యేలాగుయో
ర్వాను । కాలమేరితీని । గడిపేదనేచెలి॥ వోర్వ॥ ౩ కీలభీలముజేసి
లోలాఱిరోసన్ను । కాలదన్నిదాని । కౌగలించుచుండె॥ యేలాగైచెద
నేను । యీలాగుజేసీతె । నాలోనెనొలపొసి । నవయుచుంటినెచెలి॥
వోర్వ॥ ౪ పక్కాలానుండియు । పల్కరించకనన్ను । సొక్కినట్టుగ
యుండి । చొరబారనియ్యక॥ మహ్నవగలవేళ । అక్కాదానొద్దకు
టప్పుచుతాబోయి । పక్కాలాజేరూను॥ వోర్వ॥ ౫ ధరలో నావటవ

14 శ్రీ యెనమదల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు.

లై । వరరామకృష్ణాని ॥ వరదూనికీసేను । తరుగేమిజేసీతి॥ కరిరాజ
వరదూడు । కరుణించడాయేను । నీరజాక్షినిగూడి । నిదురాకురాకుం
డె॥ వోర్వ॥ ౨౬

తోడి — ఆదితాళం.

౧ భారమునీదెయని । పాణములిచ్చెనట । కారణమేమో
గాని । కానకయున్నావట॥ భా॥ ౨ కాంతయురమ్మనినను । యంతయు
వేడినను । చెంతకురాకనీవు । రంతులుజేసెవట॥ భా॥ ౩ నేరములేనిప
నికి । కారణమెంచిజూపి । కోరినికోరికలు । కోరినదన్నావట॥ భా॥ ౪
నిందెలుజేసిదాని । పొందునువిడచిపోయి । సుందరియింటజేరి । చూ
డకయున్నావట॥ భా॥ ౫ నమ్మినచిన్నదిర । నాణెమునున్నదిర । సమ్మ
తిజేయరార । కమ్మనిముద్దులీయ॥ భా॥ ౬ యింతినివిడువబోకు । యెన
మదలగోపాలుడ । పంతముజేయబోకు । పణతులయందునీవు॥ భా॥
౭ రామకృష్ణానుత । ప్రేమనుంచివేగ । కాముకేళిగూడ । కలయ
రమ్మనేడు॥ భా॥ ౨౭

తోడి — ఆదితాళం.

౧ భామినిరమ్మన్నది । సామిగవేగలేరా । కామునిశరముల
కాకలకోర్వలేక॥ భామిని॥ ౨ కొమ్మయుబంపెనేడు । కమ్మనిముద్దులీయ
తెమ్మనినేగనిన్ను । తెంపుగబంపెనన్ను॥ భా॥ ౩ కన్నెదిచిన్నపొన్న ।
వన్నెలకెక్కుమిన్న । మొన్నటినుంచినన్ను । పొమ్మనిపోరుచుండె॥ భా॥
౪ హారముకుడువదుర । నీరముగోలమర । చీరెలుగట్టదుర । చింతిలు
చున్నదిర॥ భా॥ ౫ కన్నెలగూడదుర । వన్నెలుదిద్దుదుర । కన్నులు
మూయుదుర । కంతుకేళికినిన్ను॥ భా॥ ౬ వేగిరరారసామి । యెనమ
దలగోపాలుడ । జాగుశేయాకుర । భోగిశయానలేర॥ భా॥ ౭ ధరమ
నావాటపల్లె । వరరామకృష్ణానుత । కరుణయుంచీయునిన్ను । గలశి
మెలాగుటకు॥ ౨౮

జంఘూటి — ఏకతాళం.

యేరానామానవిని । నైకోనవైతివేరా॥ యేరా॥ గద్దరివాడ
వేరా । వద్దకురానివ్వవేరా । రద్దులుజేసెదవేరా । రాజగోపాలస్వా
మి॥ యేరా॥ ౧ ఆరడిజేసేదవేరా । అదుపులుబెట్టేదవేరా । చేరుపు
దీసినాదు । చెక్కిలినొక్కవేరా॥ ౨ పాలనజేయవేరా । పల్లరించ
వైతివేరా । పాలుమాలుచుంటివేరా । పట్టికొగాలివ్వవేరా॥ యే॥ బేర
ములాడేదవేరా । భారమువహించవేరా । చిరచిరలాడేదవేరా । చెంత
కురానివ్వవేరా॥ యే॥ ౪ నిలచియుమాటాడవేరా । నిద్రకురావైతివేరా ।
వలపుదీర్చవయితివేరా । వాదములాడేదవేరా॥ యే॥ ౫ జాలముజేసే
దవేరా । జోలిదివ్యవయితివేరా । యాలకించవయితివేరా । యనమ
దలగోపాల॥ యే॥ ౬ రచ్చకుదీసేదవేరా । రామకృష్ణసన్నుత । హే
చ్చుగమాటాడవేరా । యెంతవాడవైతివేరా॥ యే॥ ౨౯

కమాచి — అట.

౧ పోరసామిశగనీపు । పొద్దుబాయె నీకుచాల । చారనిచ్చినం
దుకూన । చెయ్యిబట్టివదలవార॥ పోర॥ ౨ యిరుగుపొరుగువారునన్ను
చెరుగుబట్టి జూచితేను । తరిగిపోవుపరువునాది । తాకబోకుసామినన్ను
పోర॥ ౩ హెచ్చుగానునీవునన్ను । గుచ్చికొగలించరాకు వచ్చేపోయె
నారుజూచి । రచ్చలెల్లరద్దిజేయు॥ పోర॥ ౪ యెందుకూ యీరద్దిచేటు ।
యేనమదలగోపాలుడ । నందకాడవచ్చినీపు । పొందుగూడి పొమ్మువేగ
పోర॥ ౫ ధరనునావటపల్లె నర । రామకృష్ణదాసపోష తరుచుగానుతిరు
గబోకు । వెరపులేదు సామినీకు॥ పోర॥ ౩౦

జంఘూటి — ఆదితాళం.

మాధావనీకిది మర్యాదగాదుర । యాదవనందన । యేమని
యంటిర॥ మాధావ॥ ౧ కామూనిజనకుడ । కరుణేలలేదుర । నీమా

ముజెడితివి । నిజమేలలేదుర॥ మాధావ॥ ౨ సుందారకారనా । యం
దుదయేదిర । నిండేపాతైతివి । మందరగిరిధర॥ మాధావ॥ 3 ప్రాయా
మునీకిస్తిని । ఖాయమెనంటివి । బాయకయుందునని । శాసలేమా
యెర॥ మాధావ॥ ౪ ధరయేనమదలలా । స్థిరముగవెలశిన । వరవే
ణుగోపాల । వైరమువలదుర॥ మా॥ ౫ రామకృష్ణార్చిత । ప్రేమతో
బోవర । నీమామునుంటినా । కామాముదీర్చరా॥ మా॥ 3.6

కన్నడ — రూపకతాళం.

రాబోకురనాసామిగ । రద్దులకునుమూలంబగు॥ రాబోకుర॥
౧ నిబ్బరముగనిటుజూడకు । నిలచినానోమాటాడకు ॥ దబ్బరిమాటలు
గావివి । అబ్బబ్బమొగడివినను । డెబ్బలకునునోర్వజాల॥ రాబోకుర
౨ యిరుగు పొరుగునారువినిన । పరువుపోవు పలచదనము । బిరబిర
ణాడుచుచొరబడి । చేరువకునురాబోకుము చాచానీవటుబొమ్మికి॥ రా॥
3 ఆరడికినికారణమగు । పోరాటం బధికమగును । కులకాంతలవిడనా
డియు । పరకాంతాధంగములకు । పరుగులిడుటభావ్యంబదె॥ రాబో॥
౪ మరియాదనుబోవిడచియు । మరిమరిసీవిటుతిరిగేవు । కోరికనాయడ
నుంచకు । కూరలుకాయలు పడుపులహాటికి నేనాశించను॥ రాబోకుర
౫ తామసముగమాటాడకు । తామరసనునేత్రనాతో । మామామర
దులచాటున । భామామణినని యెరుగవె । రామకృష్ణపాలసీవు॥ రా॥

బేహగు — అట.

రానుపోవే । రాకెందువదనా । రమణియెవని రానివ్వదా
యె॥ రా॥ ౧ గతియుతానై । గనుపించడాయె । మతియునిల్కాడ ।
మరిమారిపాయె॥ వింతవంతాలు । విపరీతమాయె । విటగత్తెలాపొం
దు । విడనాడడాయె॥ రాను॥ ౨ అల్కలొచ్చితె । పలికేదిలేదు ।
యతివాలజూచితె । నాగేదిలేదు॥ పవ్వళించితె । పసగానలేదు । పా
లుమాలీన । ఫలమేమిలేదు॥ రాను॥ 3 మాటమాటాకు । మరితపి
తాము । మనసునందు । మరివేరెవిధము॥ సూటిపోటిబల్ చుల్కద

నము | చూచితేమదిమాయబూటకము || రాను || ర యోగమనలా | వే
ణుగోపాలు | యెంచుటకు | యెవ్వరివశము || ఎన్నలేని | కన్నీయ
లాను | వేలకొలదియేలుచున్నాడే || రాను || ౫ మోముబూచితే | మో
హతిశయమూ | ముచ్చటలకించ | ముంచినవిధము | రామకృష్ణమీ
ద ప్రేరూతిశయము | రమణులజూచితే | రతిమోహకరము || ౩౩

తోడి — ఆదితాళం.

౧ యిందుముఖినా డెందుబాయెను | యింటికిరాడామనే
యింతిరో నావిరులపానుపు | యెంతచిన్నబాయెనే | యిందు || ౨ మల్లె
పువ్వులు హారమేసుకు | మరచినిద్దులబోతిసే | వల్లభాడుచచ్చినాపై
వల్లెదీసినటుండెనే | యిందు || ౩ గంధమూకస్తూరినలడుకు | కాంతరో
పవళిస్తినే | కంతుజినకుడు వచ్చినానో | గలసిమెలసి నటుండెనే |
యిందు || ౪ యింతపంతముయేలనానో | యింతిరోయేమంటినే | పం
తమేలనె స్వామినానో | పల్కకుండుటన్యాయచూ || యిందు || ౬ విరి
విగాశ్రీ యోగమదల | వెంకటాగోపాలుడు | ధరను నావటుపల్లె వర
రామకృష్ణపోషుమా || యిందు || ౩౪

కళ్యాణి — అట.

౧ అత్తావారింటికి | అంపుతారటనన్ను | చిత్తేశ్వరవివ్వరా
గొత్తాగబోవూట | కస్తూరిబోనుట | వస్త్రానువెంటానే | నొకనెల
లోగానె | బొత్తిగామరచేవునీవు | కొత్తవనితలగూడినన్ను | పొత్తు
గూడినప్రేమనాపై | చిత్తమందున మరుసకుంచుము || అత్తా || మహా
వనామీద | మిక్కిలిగానుంచూము | యెక్కనముగాజూడకూ || ప
క్కాలానుంటేను | మక్కువనుంచూట | యెక్కువపనిగాదు | చ
క్కనినాసామి || చుక్కపొడవగలేచిపోదును | యెక్కిపోవను మేనచ్చె
ను | చక్కనయ్య దయనునుంచియు | పక్కజేరుము | మొవినొక్కు
ము || అత్తా || ౩ యెడదెగకుండాము | యోగమదలగోపాల | యెందు

18 శ్రీ యెనమడల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు.

కోచ్చెన్గొప్పెనము॥ తడవై తేఘడియైన । తాళబాలకయుండు । యడ
బాపైదైనము । విడువబాలకయుంటి॥ యేడజూచెదనిన్ను నేనిక । బో
డుగాయంఁడెదముమనము । నాడనాడలమోతమోగెను । బాడజూడ
కయుండువేమో॥ అత్తా॥ అల్లరిగాకుండ । వెల్గినతరువాత వల్లజూచి
రానోయి॥ కల్లగాదావట । పల్లె రామకృష్ణుని । చల్లగానేలేటి । వ
ల్లభదయనుంచు॥ అల్లరిగరాబోకునీవు । అంగనలనో ముచ్చడించకు
వల్లజూచివచ్చెదను కం । చల్లగఁపతి యింటనుండుము॥ అత్తా॥ 3౫

కాంభోజి — అట.

యిందుముఖీబోయిరావె । యిందిరేశునిరాదు పొందూకు తేవె
యిందు॥ ౧ మందయానరొసన్ను । మరచియున్నాడె । మందారధరు
నీతో । మాటాడిరావే॥ యిందు॥ ౨ వంచానజేసిన న్నొల్లకున్నాడె ।
చంచలాస్మిపొందు । జేరియున్నాడె॥ యిందు॥ ౩ కాముశరముల
చేత । కాకోర్వలేనే । కన్నుమూసినరెప్ప । కదబాడదాయె॥ యిందు
౪ పంచశరుడునన్ను । పంచానజేసె చంచలంబుగమనసు । చెడిపో
యెగదవె॥ యిందు॥ ౫ విరివీగఁజేసమడల । వేణుగోపాలుని కరుగ
దాయెనుమనసు । ఘడియోర్వలేనే॥ యిందు॥ ౬ వసుధ నావటపల్లె
వరరామకృష్ణ । దాసపోషకునికి దయలేకపాయె॥ యిందు॥ ౩౬

జంఘూటి — ఆదితాళం.

౧ సేమివయ్యారము । వెంకటరమణుని । యేమానిడెల్పుదు
యెంచనేజాలనే॥ యే॥ ౨ కాంచానమణిమయ । కాస్తుభభూషణుని ।
కనకాంబరాముధరు । కామునిజనకుడె॥ యే॥ ౩ పన్నాగతాయనుకు
పక్కలోనుండిన । కన్నులకండమె । పున్నమచంద్రుడే॥ యే॥ ౪ యే
మానుకుండులే । యెనమడలగోపాలుడు । కామాముదీర్చును । ఘను
డనియెంచలే॥ యే॥ ౫ ధరను నానాటపల్లె । వరరామకృష్ణుని । వ
రదూనిజూచితె । కరగునెమసనును॥ యేమి॥ ౩౭

కాంబోజి — అట.

౧. విన్నారతేమీరు | చిన్నికృష్ణునికథలు | యెన్నెన్నోనేర్చి
నాడే | పన్నాగశయనూడు పణతిరమ్మనిజిలచి | కన్నెనివ్వలశీతి | కాగా
లియిమ్మాని || వన్నెవన్నెల నీరలిచ్చేద | వల్లగాదనిచెప్పవద్దని | పని
తలందరితోడతననే | వలశినాని చెప్పినాడట || విన్నార || ౨ యన్నా
డుయెరుగాని | యెంతవాడుకడచె | నేమందునే చేలియా || కన్న
నారలువిన్న కడకుదోశేతూరు | మన్నానలేదాయె | మగువాలువిం
తేను || అన్ననమ్మల నెట్లుజూచెద హారమునునే నెట్లుగుడచెద | కన్న
లనునేనెట్లుగల శేద | కలయగంబున నెట్లుమనియెద || విన్నార || ౩
మిసమిసలా డీటి | మేలీమికన్నాను | పసిమిమించిననా పాలిండ్లుజూచీ
యు || ఆనహాయసూరుడు ఆశించేగాబోలు | వ్యసనమొందుటెగాని
వెలదులొల్వనిపనికి | పశులకాపరుడితని కొనమును | గానిపణతుల భం
గపరచుట | పసయుతానే జెడుటగాదె | పణతులకునదిమోనమానా ||
విన్నార || ౪ నాశీగ యోనమదల | వరివేణుగోపాలు | కాశజెంది
నన్ను మోనముజేయాను | కనుమాటలేగాని కమలసంభవుడూనా |
నొసటేమిన్నాసేనా | నొగనాను పనిలేదు || రశికుడగు నావటపల్లె
రామకృష్ణకవివ ర్చ్యుకు | వసుధకామితముల నొసంగెటి | నానుదే
వునిపరియలన్నియు || విన్నార ||

౩౮

నాటకురంజి — ఆదిత్యం.

౧ నేరములెంచకురా | నానారిలో | నేరము || నేరములెంచకు
నిండలుజేయకు | నేరములాడుకురా | నలుగురిలో || నేరము || ౨ మి
క్కిలిబిలువకురా | తగువారిలో | మిక్కిలి || మిక్కిలిబిలువకు | చెక్కిలి
నొక్కకు | పక్కకురాబోకు | ఘడిమందిలో || నేరము || ౩ మక్కువ
నుంచకురా | మర్యాదగాదు || మక్కువ || మక్కువనుంచకు | మిక్కిలి
దిరుగకు ! దక్కపుప్రాణములు | మానారువిన్న || నేరము || ౪ జాడలు
దియ్యకురా | అడాడనావి || జాడలు || జాడలుదియ్యకు | జగడములా

20 శ్రీ యెనమదల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు.

డకు | జోడుగదిరుగకురా | నాతోటిసివు || నే|| ౫ విరివిగ యెనమద
ల | గోపాలరాయ || విరివిగ || వెరవులుబెట్టకు | కొరవులుగొలువకు |
తరుచుగరాబోకు | తాకాకునన్ను || నే|| ౬ బాసలుజేయకురా | సే
బాసుగాదు || బాసలు || బాసలుజేయకు బయసునుదియ్యకు | శేషశ
యనశ్రీ | రామకృష్ణసుత || నేర || ౩౯

శుద్ధకాంబోజి — అట.

నామాటవినవేమి | నేమాటలాడవు | కామాటమెందూకు |
కలశిమెలశిపోర || నా|| ౧ నేటయినదొరవాని | నీటూగవలశీతి | పా
టయినవినవేమి | పల్కజాలవదేర || నా|| ౨ కోటిమన్నధ సుందారకా
రూడనన్ను | బోటియనిబిలవావు | భుజగళాయననేడు || నా|| ౩ పా
టాలధరిమాట | నేటూగనమ్మాయు | మాటాడవైతీవి | మారజనక
వీరా || నా|| ౪ గట్టిగయెనమదల | గుట్టూగనేయూచు | రట్టుజేయూచ
గునా | రాజగోపాలూడ || నా|| ౫ నిటూగనావాట | పల్లెరామకృష్ణ
కు | బాటజూపినధొర | బాసలేమాయెరా || నా|| ౪౦

నాటకురంజి — ఆదితాళం.

కాలహరణమేలా | కరుణించవేలా || కాల|| ౧ పాలసజేయవు |
పక్కలొనుండవు | కాలముగడిపెదవు | కన్నెత్తిచూడ || కాల|| ౨
కొత్తగవచ్చితి | కోపములెందుకు | పొత్తుకురావేరా | నాతోటిసివు ||
కాల|| ౩ మెత్తనిదానని | వత్తులువత్తెవు | చిత్తమునుంచుసుమి | చీ
కాకుపడకు || కాల|| ౪ చింతలుబెట్టకు చెంతనుజేరుము | పంతములాడె
డవు | పక్కారావు || కాల|| ౫ పక్కలొజేరుము | చెక్కిలినొక్కము
దక్కవుప్రాణములు | సొక్కితినేను || కాల|| ౬ ససనాయికెమ్మోవి |
చసరిచూచియుసే | మునిపంటనొక్కవేరా | నల్లనిసామి || కాల|| ౭
ధరయెనమదలలా | విరివిగవెలశిన | వరవేణుగోపాల | నాదాము
లేల || కాల|| ౮ వసుధలొ నాడట | పల్లెరామకృష్ణ | దాసునినేలిన |

దోషరహితయింత॥ కాల॥

౪౧

కళ్యాణి — ఆదితాళం.

యింటికిరాడాయెనే । నాసామి । యెంతాటిసాడాయెనే॥ యిం॥
 ౧ వంటారిగానుంటినే॥ నే నొంటారిగానుంటినే॥ కంటికిఘను
 కేయ । కామూడుశరమూలు । జంటగూర్చితూపు । వెంటెంటవేనూ
 ను॥ యిం॥ ౨ నిక్కిచూడడాయెనే । నా దిక్కి గానడాయెనే॥ యె
 కూ-వనైతీని । చక్కనిసామికి । మహ్మ-వలేదాయె । దక్కిందెచా
 లాని॥ యిం॥ ౩ రమ్మానివిలువడాయెనన్ను । తెమ్మానియానడాయె॥ క
 మ్మానిముద్దాలు । కొమ్మాలకిచ్చీయు । తెమ్మానికమ్మోవి । తేనీయ
 లానూచు॥ యిం॥ ౪ యెంతాటివాడాయెనే । చెలి । యెనమదల గో
 పాలుడే॥ చెంతజేరినాదు । చెక్కిలినొక్కూను । పంతమేమోగాని ।
 పల్కరించడాయె॥ యిం॥ ౫ కామామూదీర్చువాడే । నన్ను కాగీట
 బేర్చువాడే॥ రామకృష్ణార్చిత । సీమాళిసుగమాను । కామజనకూ
 నకి । కరుణలేదాదోను॥ యిం॥ ౪౨

బేహగ్ — అట.

యిందుముఖవేగ । యికబోయరావె । మందూలమూరిది ।
 నురగేళినాడే॥ యిం॥ ౧ కొమ్మబంగరుబొమ్మ । కోటియిచ్చెదనే । అ
 మ్మనాసామిని । తెమ్మపోవేగ॥ యిం॥ ౨ జమ్మజమ్మనమరుడు । గు
 మ్మాచునుండే । కమ్మకొనెశరమూలు । కొమ్మనేనోర్వ॥ యిం॥ ౩ బూ
 టాకమూగాదు । తేటాగవివవే । ధూటాకొరునవతి । మాటాడని
 యదే॥ యిం॥ ౪ కంటిచూపునాకు । గలుగజేయవే । వంటారిగా
 నేను । వడలుచున్నానే॥ యిం॥ ౫ సాటితొలుపు । సామికియిల
 లో । బూటాకమూగాదు । బోయిరావమ్మ॥ యిం॥ ౬ ధరసురామ
 కృష్ణ । చానుసేలేటి । వరవేణుగోపాలు । వడలాకడేవె॥ యిం॥ ౪౩

22 శ్రీ యెనమదల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు.

కళ్యాణి — రూపకం.

నన్నువిడచట న్యాయమాన | నాధపరాత్పరా || యెన్నియె
న్నో బాసలాడెను | యేనూనుకుండురా || నన్ను || ౧ మున్నుజెప్పిన
మాటాలు | నన్నిమరచియుంటివేర | యన్నదరమానిన్నునేను | య
నమదలగోపాల || నన్ను || ౨ నిన్నునమ్మియున్నదాన | నన్నుకృపతోజూ
డవేర | కన్నెలానుగూడినీవు | నన్నుమరచియుంటివేర || నన్ను || ౩ వ
న్నెగాడవనియునిన్ను | వదలకనేవలచియుంటి | చిన్నబుచ్చదగునన
న్ను | శ్రీహరికరుణించరా || నన్ను || ౪ సుకుచిరముగ రామకృష్ణుని
సూతిగానునేలేటి | సారసాక్షదగుననీకు | నరసహాయుని విరసమీ ||
౪౪

అథాణ — రూపకతాళం

వలపునిల్వజాలనేను | వలదునైరమరమ్మానె | నల్పుచుండెను
దేహమంతయు | నఖయరోనేనోర్వనే || వలపు || ౧ అలుకజేసేనేచెలి |
అతివరోనేమందునే | కలువరింతలుగల్గెనాకు | కంటికికునుకులేదా
యెనే || వలపు || ౨ కలికిరోనాపెనుమోవియు | గరచిచూడడాయెన్నో
కులుకుగుబ్బలమీద | కోరికలేదాయెనె || వలపు || ౩ తుమ్మెదల్గుంపూ
లుగూడి | ఘుమ్మనిమోతాలేయగ | కమ్మనివిలుకాడునన్ను | లెమ్మ
నితూపులేయసాగె || వలపు || ౪ యెంతటినాడాయెనేచెలి | యెనమద
లగోపాలుడు | కంతుకేలికిగలువడాయెనె | గలసిమెలసి యుండబా
యెనే || వలపు || ౫ ధరసురామకృష్ణప్రేమ | కరుణలేమగాదెచెలి | కరు
ణనాపై గలుగజేసి | కల్కిలొయిలుతోడి తేవె || వలపు || ౪౫

కళ్యాణి — రూపకం.

౧ యింతకోపమేలనేచెలి | యెనమదలగోపాలుకు | కాంత
రానసుబిల్వదాయె | కన్నెత్తిచూడడాయెనే || యింత || ౨ పంతమేలనే
నన్ను | వల్కరించడాయెనేనఖ | దంతివరదునకునునాపై | దయయు

లేకయుండెనేచెలి॥ యింత॥ 3 పాపపుడైవామునాపై । పగయొనర్చి
యుండెనే । పగగొనివిలుకాడునన్ను । పట్టిబంధించెనేచెలి॥ యింత॥
౪ యేపుగతూపూలునాపై । యెంచియెంచి నేయుచుండె । తేనెతేపా
కునన్ను । తెలివితప్పించుచుండె॥ యింత॥ ౫ నిక్కిచూడడాయెనేయిటు
నిజముగానకపాయెనే । చక్కగమరుకేళిగూడి । సరససూడడాయెనే
చెలి॥ యింత॥ ౬ ధరనురామకృష్ణదాసుని । దాతకుదయలేకపాయెనే ।
నీరజాశ్రోత్రోడితేవే । నిల్వజాలనికనునేను॥ యింత॥ ౮౬

జంఘూటి — ఏకతాళం.

౧ రారవేగ । రాజాగోపాలా॥ రార॥ నారీజనాభనీ । కూరీ
మితోనన్ను । గారవించేవేగ । కౌగిటజేర్చా॥ రార॥ ౨ వలదువల
దూ । వైరాములేలా॥ వలదు॥ చాలయంబుగనన్ను । పడరాకబట్టి
యు । కులుకుగుబ్బలుగుమ్మి । గూడిపోవోయి॥ రా॥ 3 ధాటికోర్వ
జాలానురారా॥ ధాటి॥ మాటిమాటికిమరుడు । కూటముజేముమాని
చాటరాగబాగుమల్ । నేటూలువేసె॥ రా॥ ౪ యేనమదలా । వేణు
గోపాలా॥ యేన॥ ననునాయికెమ్మోవి । నలునాకబట్టియు । చెనకిచూ
చినాదు । చెక్కిలినొక్క॥ రా॥ ౫ దేశాధీశా । దీనజనపోషా॥ దేశా॥
వసుధనావటపల్లె । వరరామకృష్ణుని । గాచిరక్షించేటి । శేషాగిరి
శా॥ రార॥ ౮౭

అథాన — రూపకతాళం.

౧ యింతవిపరీతమేలనె । యింతిహనావిభవకు । కొంతకాల
ము । గడువదాయె । కోరికాలుదీరనాయెనే॥ యింత॥ ౨ పంతమేమొ
దెలియదాయ । ఏక్కలోఘడియుండడాయె । చింతనుంచినన్ను నెపుడు
చెంతజేరనియ్యడాయెనే॥ యింత॥ 3 కన్నయెత్తి చూడడాయె । కౌగి
టనుజేర్చడాయె । మన్ననాతో బిల్వడాయె । మనసునాయం । చుం
చడాయె॥ యింత॥ ౪ దోనమానియెంచడాయె । వాసానాపొడ । గిట్ట

24 శ్రీయెనమదల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు.

దాయె । శేషశయనుడైనశ్రీ । యెనమదలగోపాలుడు॥ యింత॥
 ౫ రాకపోక లేదాయె । రామకృష్ణపోషుడిటు । చీకటిగావించిరాకు ।
 చిద్విలాసముజేయుచుండె॥ యింత॥ ౪౫

కమాచి — అట.

కొత్తగావచ్చితి । అత్తనారింటికి । పొత్తుయెగుగనైతి । పో
 వోయినాసామి॥ కొ॥ ౧ పట్టాకొవచ్చేపు । పైబాడినీవీటు । చుట్టు
 పట్టువారు । చూచీతెనవ్వేరు॥ కొ॥ ౨ ముట్టరాకునన్ను । ముందుగా
 నేసివు । కట్టుదప్పియుంటి । కలువనివ్వవేరా॥ కొ॥ ౩ తుంటారిదానా
 నె । తూగిపైకొచ్చేపు । కంటబడితెమగడు । కత్తిగోసాను॥ కొ॥
 ౪ పొద్దుబోయిరాకు । రద్దిచేతుగాని । వద్దనేయుందూరు । వదినమర
 దల్లును॥ కొ॥ ౫ గద్దారిమాయత్త । గడుసుయాడవిడ్డ । వద్దిజేయు
 చునన్ను । వదలిఘడియుండరు॥ కొ॥ ౬ యెనమదలగోపాల । యే
 మానుకుంటీవు । ఆణదాననుగాన । అదుపులేకున్నానా॥ కొ॥ ౭ రా
 మకృష్ణార్చిత । రాకుమాయింటికి రద్దిజేసినన్ను । రచ్చాకుదీతూరు॥ కొ॥

దర్బారు — ఆదితాళం.

౧ అలుకలుజేయుపేరా । అతివలగూడినన్ను । పలుకరించవై
 తివి । పోరపోరపోరా॥ ౨ బాలికామలూతోగూడి । బాసలుజేయు
 చూనా । జోలిదియ్యకుంటివి । పోరపోరపోరా॥ ౩ కలువరింతాలు
 నీపై । గలుగజేసియునన్ను గలువకయుంటివి । పోరపోరపోరా॥ అ॥
 ౪ యింతవైరామనాపై । యెనమదలగోపాల । పంతమానాతోసికు
 పోరపోరపోరా॥ అ॥ ౫ రావులుబెట్టేవేరా । రామకృష్ణార్చిత పా
 పమేమోదెలియదాయె । పోరపోరపోరా॥ అ॥ ౪౬

కేదారిగౌళరాగం — అటతాళం.

దగునా । దగునా । దగునాయదిసీకు । దేవాకినందాన । దీన
 వంరక్షాణ॥ దగు॥ ౧ యాదరించకనీవు । కాదానివిడచీయు । పొదరి

దాయె । చక్కానినాసామి । యెక్కానమైతీన॥ దగు॥ 3 కమ్మని
కెమ్మోవి । యుమ్మానిగోలిరా । యమ్మూనకాగీలి । నిమ్మానివిడచూ
ట॥ ద॥ ౪ యెనమదలగోపాల । యడబాసినాయెడ । కనికారమును
మాని । కలనైనదలపాపు॥ ద॥ ౫ రామకృష్ణార్చిత । ప్రేమజూపినా
దు । కామాముదీర్చాక । కఠినచిత్తమునుంచ॥ ద॥ ౫౦

దర్బారు — అట.

యింతకంటెనన్ను । యింకేమిజేసూను । యింకొంతాయు
న్నదా॥ యిం॥ ౧ కాంతాలగూడియె । కాంతములుజేసీయు । కంతు
జకుడునాతో । కలువాకయుండేనా॥ యిం॥ ౨ చక్కానివాడనని ।
యెక్కువగాశ్రీల । పక్కలాబెట్టాకు । పవళించుచుండేనా॥ యిం॥
3 విషయాముజుట్టినే । వేసుకొమ్మనియిస్తే । వడివడిగాబోయి వనితా
లకిచ్చెనా॥ యిం॥ 3 చిరచీరలాడూను । చిందూలుద్రోక్కిన । చీరె
లెత్తుకబోయి । చేడేలకిచ్చేనా॥ యిం॥ ౫ యాదరించకనన్ను । యన
మదలగోపాలు । కాదానివిడచీయు । కడకుదీశేశేనా॥ యిం॥ ౬ రా
మకృష్ణార్చిత । ప్రేమలేకనునాపై । భామాలగూడిన । స్థంగపర
చెనుగాని॥ యిం॥ ౫౧

కాంబోజరాగం — ఆదితాళం.

౧ మాటికిని పలుమాటలేటికిరా । వయ్యారిసామిగ॥ మాటి॥
బోలెలాతొగూడినీవు । వాటమూగదిరుగుచూను । చీటిమాటిగొచ్చి
నన్ను । చేటలాతొచెరిగేవేలా॥ మాటి॥ ౨ బూటకాపుమాటలాను
తేటగానుజెప్పినాతొ । యీటెగత్రెలాతొగూడి । యుండుటేలరా॥
మోటుగాననుజూచినీవు । కూటమూకు రాకవిడచి । పోటిబెట్టిపాల
తులాను । కూటములను జేయుచుండి॥ మాటి॥ 3 పాటలాధరిమాట
లిని । పల్కజాలకయుండినీవు । పాటిదప్పినాతొనీకు । పంతమేలరా॥
పట్టిపట్టిచూచేవేల । వట్టియాశలాకునేడు లెట్టముట్టరాకునన్ను । ఘట్టి

28 శ్రీ యెనమదల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు.

శుద్ధకాంబోజి — అట.

మందయానరొయిది | యెందుకొచ్చెనేమి | సుందరాంగుడు
నాడు | పొందులేకుండేను || మం|| ౧ యిందుముఖినేను | యేమాని
యంటినే | యిందిరేకుండెంతో | నిండజేసెనన్ను || మం|| ౨ సుంద
రాంగిపొందు | సందేదనియ్యాక | మందారధరుడెంతో | మరగితిరు
గుచునుండె || మం|| ౩ నేరాకపోతిన | నింతిదానివలె | చేరనివ్వడా
యె | చెలియయేమందునే || మం|| ౪ యవతైతాళునమ్మ | యెనమదల
గోపాలు | సవతిమాయలోను | జక్కితాసుండేను || మం|| ౫ వసుధ
నాపటపల్లె | వరరామకృష్ణయ్య | దానపోషుడునాపై దయదప్పెనే
చేలి || మం|| ౫౯

సవరోజు — ఆదితాళం.

అల్మజేసి ప్రియుడునాతో | పల్కడాయెనే | చుల్కదనము
జేసినన్ను | చూడడాయెనే || యిటుచూడడాయెనే || అల్మ|| ౧ సఖి
యరొనానఖుడునాతో | సరసమాడజే | యికనుయేమినేతునే యల
నాగరొవిననే | మదినిల్వదాయెనే || అల్మ|| ౨ పట్టరానిపట్టునాపై | పతి
యుబట్టెనే | వట్టిదేనేనెరుగనట్టి | వాదులేసెనె | అపవాదులేసెనే || అ||
౩ వట్టియాశలూనుబెట్టి | వల్లకుండెనే | యెట్టిదొయిది యేమిశేతు |
యేమనందునే || యింకేమనందునే || అల్మ|| ౪ యెనమదలాగోపాలుడు
యెంతజేసెనే | యన్నరానిబాములునా కెన్నోబెట్టెనే | నన్నుచిన్నబు
చ్చెనే || అల్మ|| ౫ రామకృష్ణుడునాపై | ప్రేమవిడచెనే | కాము
కేళిసాడకుండ | కట్టిబెట్టెనే | పెద్దవట్టుబెట్టెనే || అల్మ|| ౫౯

కాంబోజి — ఏకతాళం.

నేజాణగానుసామి నేచిన్నదానాను | నన్నువిడనాడాకురా ||
౧ ఆటగల్గినచోట | పాటఅందములేదు | ఆటపాటలున్న అభినాయ
రుచిలేదు || ఆటపాటలుగల్గి అభినాయరుచియుంటే | నూటికొకమా

యిన । తేటాగయుండాడు॥ నే॥ ౨ విద్యగల్గినచోట । వివరాములే
కుండు । విద్యవివరములుంటే । వివరాణమూలేడు । విద్యవివరము
గల్గి । వివరాణగల్గిన ॥ అర్దాముగనలేడు । వ్యర్థాపుమనుజులు॥ నే॥
౩ ధనముగల్గినచోట । దాత్రుత్వమునులేడు । ధనదాత్రుత్వములుం
టే । తగినవర్తనలేదు॥ ధనదాత్రుత్వములుండి తగినవర్తనయుంటే
వినయాములేకుండా । విర్రవీగుచునుండు॥ నే॥ ౪ అన్నివిద్యలున్న
అందచందమునున్న । యెన్నెన్నోవిధమూల । యెంచిజూచినగాని॥ అ
న్నివిద్యలుగలుగ । అందచందముగలుగ । వినయూడైనరామ । కృ
ష్ణార్చితునిమహిమ॥ నే॥

౬౦

జంఘూటి — ఏకతాళం.

౧ మాటలేలా । మదనగోపాలా॥ మాట॥ సూటిపోటిగనన్న
చుల్కానజేసీయు । కూటామువిడచినన్ । సూయాటలేలా॥ మా॥
౨ కోపమేల । గొప్పసీకేలా॥ కోప॥ పాపానికొడిగట్టి । పల్కజాలక
నాతో । తేవతేవకునన్న । తిట్టూటయేలా॥ మాట॥ ౩ తగదుతగదు
తామాసమేలా॥ తగదు॥ వగలాడిమాటాలు । తగునానివినినాపై । భ
గభగలాడేవు । బాలగోపాల॥ మాట॥ ౪ యేనమదలా । వేణుగోపా
లా॥ యేన॥ అనయామునీవున । న్నారాడిజేయూట । వినసాంపుగా
దాది । విమలచరిత్రా॥ ౫ అదవులేలా । కదపూలగోలా॥ అదవు॥
పదపదనావాటపల్లె రామకృష్ణ । హృదయాబ్జములయందు । యుండి
రావేలా॥ మా॥

౬౧

బేహగ్ — అట.

౧ ఘడియఘడియకు అలుకగలదాటెకొమ్మా । విడియాములే
దాయె । యెడబాసెనమ్మా॥ ఘడి । ౨ మాటాడడాయేను । మగువ
యేమందూ । పోట్లాడిపోయేనె । పొలితీపోవినవే॥ ఘ॥ ౩ చాటూ
గబిలచీయు । నవతీనినాతో॥ పోట్లాటబెట్టియు । పోవుచుంటాడె॥ ఘ॥

౪ యోగముదలగోపాలు | డంతాటివాడే | కనికారమునులేదు | కఠిన
చిత్తాః ఖు || ౫ నిమ్మాదిగాబోయి | నెలతారాసీపు | రామకృష్ణార్చి
తుని | రమ్మానియనివే || ఖుడి || ౬

భూపాళం.

౧ తెల్లవారవచ్చే దేవాకులోత్తామా | దేవాకిసందానలేరా
కల్లాగాదుదిక్కు తెల్ల తెల్లవారె | నల్లానినాసామిలేరా || ౨ రోళ్లుచప్పు
ల్లాయె | కోళ్లగుంపులుగూసె | వేళాయెయింతాటలేరా | నీళ్లుతెచ్చే
వారివేళ్లాయెసామిసీ | కాళ్లాకుమొక్కేన్నులేరా || ౩ గొల్లభామలురే
వల్లెవాడలనుంచి | చల్లలమ్మవచ్చేలేరా | యిల్లాండక్కిదిచెల్ల దల్లారివ
చ్చేను | వల్లాకాదుయిపుడులేరా || ౪ యిల్లుచేరువకాదు యీవేళవే
గామె | వెళ్లవలెనుసామిలేరా | వల్లాజూచిరేపు వచ్చేదనూగాని |
వల్లాభయింతాటలేరా || ౫ నీళ్లల్లోబాడాలు నెరువాకదీసేను | నెరజా
ణమాయత్తలేరా | కూళ్లమారితోత్తు కుంటికథలుజెప్పె | కూతూరు
యున్నాదిలేరా || ౬ చిత్తచంచలబుద్ధి చిత్రాంగిపిన్నత్త | కొంపగుత్త
లమూరిలేరా | మెత్తానిగుణమూల పిన్నత్తకూతూరు | కత్తివంటిది
సామిలేరా || ౭ కొత్తాదినాతోడికోడాలుతిత్తిలో | కొడవాలివంటిది
లేరా | అత్తమామలకన్న ఆజ్ఞజేసెటితాత | ముత్తావలున్నామలేరా ||
౮ తినకరుచులుజెప్పు ధీరూడుమాబావ | దేశదిమ్మరివాడులేరా | వె
నుకతియ్యకతప్పు వెతకందిపుతికేను | వెర్రివాడుమగడులేరా || ౯ కన
కవైఖరివ్రాయె | గలచిత్రకారూడు | గడుసువాడుమరదిలేరా | వె
నుకకథలుజెప్పి | విధముదెప్పిటిశుష్కు | వేదాంతిమామామలేరా ||
౧౦ రద్దివచ్చునునేడు రచ్చాలనీసాటి | రాజాలువింటేనులేరా | బద్ధ
వయిరముయింట్లో | బలువూగవచ్చును బలభద్రదానాయాకాలేరా ||
౧౧ అచ్చంపురాగీడి అలకాలముంగీర | అందెకనుపడలేదులేరా | ప
చ్చాలుచెక్కిన పాపాటచేర్చుక్క | పక్కాలోపడిసాయెలేరా || ౧౨ ప
చ్చానిబంగారు పౌజాలకమ్మలు | పతకామువూడిందిలేరా | పై

చ్చయినావడ్డాణమేమా యెనోకాని । పెతగావలేసామిలేరా॥ ౧౩ సర
సంపుజడబిళ్ల అరశిజూచితెవెన్ను । వరుసూకుపాయేనులేరా । వరస
నల్లాపాము చాలూరయిపొద్దు । చేరేదయింటికిలేరా॥ ౧౪ యియ్యా
ధూతోటి । సయ్యాటలెందాక । చెయ్యాదలచినాపులేరా । వయ్యా
రియెనమదలా । అయ్యాగోపాలూడ । కుయ్యావించివేగలేరా॥ ౧౫
ధరలోనావటపల్లె । వరరామకృష్ణయ్య । వరదూడవేగామేలేరా । క
రిరాజవరదూడు । కరుణించివేగామే । గిరిరాజనుతనుతలేరా॥ ౬౩

హిందుస్తానితోడి — అట.

౧ గంధమిదుగోగోపబాలక । హిందుగానీవందుకో । చంద
నాకర్పూరఅగరు । అందముగనీవలదుకో॥ గంధ॥ ౨ యిందుముఖినే ।
గంధమలదను । తొందరగనే బోవలె । సుందరాంగిజూచితేనను । నిం
దెపాలుగజేనునే॥ యిందు॥ ౩ మల్లెపువ్వులహారమిదుగో । వల్లభామే
డవేనుకో । కొల్లలుగరతి । కేళిసుఖమును । కోర్కెదీర్చువేగమే॥
గంధ॥ ౪ మందయానరొ । మల్లెపువ్వుల । దండలిప్పడువల్లనే । సుం
దరీననుజూచితేనూ । వాసనల్పొడగట్టునే॥ యిందు॥ ౫ పూలదండ
లనందుకొనియివి । పుండరీకుడవేనుకో । పూలపాన్పునపవ్వలించుము ।
పొద్దుబా యెనువేగమే॥ గంధ॥ ౬ పువ్వుబోణిపోవలేనె । పొద్దుచాలా
బా యెనే । పువ్వులహారమువేసితేయా । పొలినినుబాధించునే॥ యిం॥
౭ ముద్దులివ్వుముమోహనాంగుడ । దిద్దుకొనినేనొచ్చితీ । వద్దుపొమ్మ
నతగదునీకును । వాంఛదీర్చుమువేగమే॥ గంధ॥ ౮ పల్లవాధరిముద్దు
లిప్పడు । పల్లగాదికమానవే । అల్లరిపాలపుడునేను । అతివసన్నిడనా
డవే॥ యిందు॥ ౯ ధరనుశ్రీ యనమదలవేణు । గోపబాలకన్యాయ
మా । వరకవీందుడు । నావటాపల్లె । రామకృష్ణాపోషకా॥ గంధ॥
౧౦ సరసిజాతీ । వేగమలదవె । నకలగంధం । బగరులు । సరసన
ల్లాపంబులాడెద । సఖయారోవిరులేయవే॥ యిందు॥ ౧౧ కొమ్మపువ్వు

౧౩ శ్రీ యేనమదల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు.

అహారములును | కోటిమన్నధతేజుకు | నిమ్మదిగమెడవేళిచందన | మిం
తేజగమెబూసెనూ॥ గంధ॥ ౬౪

పూరికళ్యాణి — అటతాళం.

కృష్ణసికుహారాతీ | కృపనుంచిజేకొనూము | నిష్టతోడనిచ్చి
తీని | సిరాజులోచానముద్దు॥ కృ॥ ౧ గజ్జలూనులందెలూను | ఘల్లు
ఘల్లుమోయాగను | ముజ్జగంబులన్నీదిరిగి | నజ్జనూలబోచేబాల॥
కృ॥ ౨ రాధరుక్మిణీనత్య | భామామనోహరుడ | యాదావవంశాబ్ధి
చంద్ర | మాధావజేకొనుమయ్య॥ కృ॥ ౩ చిద్విలాసశ్రీముకుంద |
శ్రీహరిశ్రీవేణులోల | భద్రమూగజేకొనూము భక్తవత్సలాగోపాల
కృ॥ ౪ నయ్యమూలొదాసులూను | కుయ్యాలించికనికరమున | న
య్యనరక్షించేమరు | నయ్యగోపాలబాల॥ కృ॥ ౫ రామకృష్ణదాన
పోష | తేమమూగయేలుమయ్య | కామక్రోధమోహమూలు కడ
కుద్రోసి గావుమయ్య॥ కృష్ణ॥ ౬౫

పిందుస్తానికాఫి — అటతాళం.

౧ హారతిజయరామునకును | హారతివ్వరే | హరునివిల్లువిరచి
నట్టి హరికీవేగమే॥ హారతి॥ ౨ సుందరాంగుడయినమా | యిందిరే
శుకూ | మందయానలందరు | ఆనందముగనూ॥ హారతి॥ ౩ మందర
గిరిధారుడయినమాధవునకూ | యిందుముఖులుగూడి గో | విందూన
కునూ॥ హారతి॥ ౪ పొందుగశ్రీ యేనమదలపురనివాసుకు | కుందరద
నలందరుమూ | కుందునకునూ॥ హారతి॥ ౫ కామజనకుడయినశ్రీ
కమలనాభుకు | రమణులంతగూడి రామ | కృష్ణపోషకు॥ హారతి॥

సురట — ఏకతాళం.

౧ రఘుకులంబునబుట్టి | రాజావైవిలశిల్లి | ఖగపూనదనుజూల
పూతజేసి॥ ఆగామకల్పిత | అమితదయాపారా | బోగిభూషణక్షుభ॥

శ్రీ దక్షిణమండల వేణుగోపాలస్వామిమీద స్తుత్యం

భోగళాయనరామమ్ మమ్ ॥ ౨ ॥ క్షీణితాటకీగూర్చి | యశులయ
గాచి | ప్రీతితోడుతరాత | నాతీజేసి | భీతలేకనుహనుని | విష్ణు
మెవిరచి | శీతానుపిండ్లాడి | భూతికక్కినరామమ్ మమ్ ॥ ౩ ॥ ఘట్టిగ
మీతంకి | పట్టాభిషేకాము | గట్టదాలచివా | శిష్టుబిలచీ | చుట్టల
కెల్లాను | శుభ లేకలంపింప | గుట్టుదేలసికైకా | రట్టుజేసెనురామమ్
మమ్ ॥ ౪ ॥ ఘట్టిగవనమూన | దిట్టముగానడగిన | బెట్టవరములురెండు
బయలుజేసి | పట్టాముభరతునకు | గట్టిరామునిబంపు | చట్టాకుననియే
ను | జగదాభినుతరామమ్ మమ్ ॥ ౫ ॥ శీతాలక్ష్మణగూడి | పాతాకలడ
వీకి | చేతవిల్లుబూని | జారగానే | పాతూవదెలశినం | ప్రీతితోడుత
మునులు | సతతామునినుగొల్పు | జయరామరఘురామమ్ మమ్ ॥ ౬ ॥
మాయమ్రుగమునువేగ | వేయబోవగానె కాయవస్త్రిముగట్టి | దశ
కంధరూపేముబిచ్చంబాని | వెలదీనియుడిపించి | శ్రోహలేనిసీ తాను
చోరుడైగొనెరామమ్ మమ్ ॥ ౭ ॥ అన్నదమ్ములుమీ | రతివేగిరమునాను |
యినజానొద్దకుబోయి | హితవుజేసి | అనుపామబలశాలి | అయినవా
లినిజంపి | వానారబలమునీ | వశముజేసుకురామమ్ మమ్ ॥ ౮ ॥ సంగతి
గావేలి | వుంగారమియ్యూగ | అంగానకునువేగ | హనుమంతుడూ
శ్రుంగారమయినతా | రంగానముద్రాము | ప్పొంగచెంగునదాటి |
పొలతికిచ్చెనురామమ్ మమ్ ॥ ౯ ॥ నీలూడుజాంబవంతాదీగకపులాతో |
వారాధిబంధించి | వయిరాముగా | కేలూచుఆలంకా | పాదూజేసేద
నుజా | ధీరూనిదుర్గించిన | ధీరూడవౌరామమ్ మమ్ ॥ ౧౦ ॥ పరమాధ
క్తుండైన | వరసీభీషణుబిలచీ | గరిమతోడుతలంగా | కధిపుజేసి
గౌరావముగసూర్య చంద్రాదులావరకూ | స్తిరమూగనేలూమని |
వరమిచ్చితివిరామమ్ మమ్ ॥ ౧౧ ॥ సీతానమేతవై | నకలవానరులాతో |
నోకేతపురమూన | దాతవనుచూ | పాతాకులనుదుర్గించి | పరమభక్తు

శ్రీ యోగమండల వేణుగోపాలస్వామిమీద శృంగారకీర్తనలు

లతోను । ఖ్యాతీగపట్టాభి । పేకూడవై రామ॥ మం" ౧౨ వసుధనా
వటపల్లె । వర రామకృష్ణయ్య । దానపోషకచిద్వి । లానప్రభూ॥ వాసీ
గమష్టలు । వయ్యారిరామయ్య । దోసీలోగ్గితిమయ్య । దొరవాసి
శ్రీరామ" మం" ౬౭

—♦ గద్య ♦—

ఇతిశ్రీశ్రీరాధాకుక్కుటే సత్యభామమనోహరుండగు
శ్రీవేణుగోపాలా చరణారవింద మకరందా
స్వాదనేందిందిరాయ మానమానసుం
డును శ్రీమదావటపల్లె వంశిపయః
పారావారరాకాకై రవాపుండును
సుకవిజనవిధేయుండునగు కౌశిక
నగోతోద్భవుండును గోపాల
కృష్ణాఖ్యద్వితీయపుత్రుండును
నగు రామకృష్ణదానప్ర
ణీతంబైన శ్రీకృష్ణజాన
నీలు సంపూర్ణము.

10127

